

Jag ser och vill förstå

Grooming som en del av sexuellt utnyttjande av barn mot ersättning.

GROOMING

Grooming är ett begrepp som beskriver en process där en vuxen tar kontakt med ett barn för att bygga upp ett förtroende och en relation, i syfte att senare kunna utsätta barnet för sexuella övergrepp och sexualiserat våld.

Grooming kan ske både på och utanför nätet. Det kan handla om fysiska platser som i skolan, på fritidsverksamheter och/eller på digitala platser där barn finns, exempelvis spelappar, sociala medieplattformar eller forum där ätstörningar, psykisk hälsa eller fritidsintressen diskuteras. Om kontakten med barnet tas fysiskt kan även uppföljande kontakt tas med barnet på nätet.

En groomingprocess kan se olika ut. En förövare kan med hjälp av nätet skicka ut förfrågningar till ett stort antal barn eller rikta in sig på specifika brottsoffer. Processen kan gå mycket snabbt eller ta längre tid men ofta använder den vuxna följande strategier:

- **Förövaren kan använda sig av en annan identitet.** Förövaren kan låtsas vara en jämnårig person och/eller ta en annan könstillhörighet för att skapa en relation. Genom kontakten samlas information om barnet för att hitta gemensamma intressen.
- **Förövaren ger brottsoffret mycket uppmärksamhet.** Det kan handla om smicker, gåvor eller pengar för att barnet ska känna sig speciellt.
- **Barnet utsätts för gradvis exponering av sexuellt innehåll.** Sexualiserandet kan börja med kommentarer, bilder och anspelningar för att normalisera sex och sexualiserat våld.
- **Barnet manipuleras.** Den positiva uppmärksamheten varvas med press, skuldbeläggande, tjat och hot för att försöka kontrollera barnet. Kontakten från förövaren är oftast intensiv, vilket gör det svårare för barnet att ta hjälp av sin omgivning.
- **Förövaren uppmuntrar eller pressar barnet** för att få tillgång till nakenbilder eller genererar fiktiva nakenbilder på barnet.

Om barnet delar nakenbilder kan dessa bilder användas av förövaren för att pressa barnet på fler eller grövre bilder, pengar eller för att få barnet att träffas. Den tekniska utvecklingen har skapat nya utmaningar och förövare kan även använda digitala verktyg, som AI, för att skapa fiktiva nakenbilder på barnet. Manipulerade nakenbilder är olagliga och kan orsaka lika mycket lidande för barnet.

I VISSA FALL ANVÄNDS olika typer av ersättning, som pengar, gåvor eller tjänster, i samband med grooming. Då blir grooming inte bara ett sätt att få kontakt och bryta ner barnets gränser, utan också ett medel för att skapa beroende och utöva makt. Det sexuella utnyttjandet sker då mot någon form av ersättning. Den som utnyttjar barnet kan använda detta för att få barnet att fortsätta, att inte berätta, eller för att få barnet att tro att det själv bär ansvar för det som hänt.

NÅR ERSÄTTNING ANVÄNDS i samband med övergrepp kan det bli ännu svårare för barnet att förstå vad det har varit med om. Det är vanligt att barnet skäms, tror att det själv har valt eller gått med på det som hänt, trots att barnet i själva verket blivit utnyttjat. Den som utnyttjar barnet använder ersättning för att kontrollera, för att tysta och för att förstärka ojämlikheten i relationen. Det är aldrig barnets ansvar. Om barnet tvekar använder förövaren ibland skuld, hot eller påminnelser om gåvor eller ersättning för att behålla kontrollen och hindra barnet från att ta sig ur. Målet är att barnet ska stanna kvar i situationen och inte berätta för någon.

DET ÄR VÅRT ANSVAR ATT SE OCH AGERA.

→ För att fler barn ska få rätt skydd måste vi förstå kopplingen mellan grooming och sexuellt utnyttjande mot ersättning.

→ Genom att se signalerna tidigare, fråga med omtanke och möta barn med respekt och kunskap, kan vi göra skillnad.

→ Genom att prata öppet om hur barn blir utnyttjade – utan att skuldbelägga – kan vi stärka barns förtroende för vuxna.

→ När vi ser hur ersättning används för att kontrollera och tysta barn, blir vårt ansvar att agera ännu tydligare.

Det här materialet är framtaget för att öka kunskapen om sexuellt utnyttjande av barn mot ersättning, med särskilt fokus på hur grooming kan vara en del av processen. Det riktar sig till yrkesverksamma som möter barn och unga, och syftar till att stärka förmågan att upptäcka, förstå och agera vid signaler på utsatthet.

CHILD X

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

Utvecklat av stiftelsen ChildX genom projektet "Identifiera flera", med stöd från Allmänna arvsfonden 2023–2026.

WWW.CHILDX.SE
info@childx.se

Tryckår: 2026. Ansvarig utgivare: ChildX. Illustrationer: Agnes Lind.